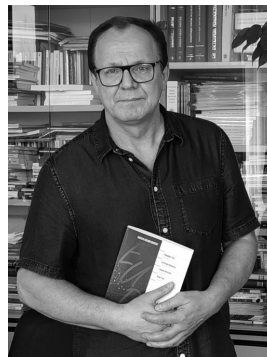

Krzysztof Franciszek Symela

Kształcenie dorosłych oraz ustawiczne kształcenie i szkolenie zawodowe – perspektywa europejska

Kształcenie dorosłych oraz ustawiczne kształcenie i szkolenie zawodowe (ang. *Continuous Vocational Education and Training, CVET*) odgrywają kluczową rolę w polityce edukacyjnej Unii Europejskiej (UE), szczególnie w kontekście promowania uczenia się przez całe życie oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Obie formy kształcenia są istotne z punktu widzenia gospodarki opartej na wiedzy oraz reagowania na szybkie zmiany technologiczne i społeczno-gospodarcze.

Kształcenie dorosłych to wszelkie formy edukacji podejmowane przez osoby dorosłe po zakończeniu formalnej edukacji zarówno w celach zawodowych, jak i osobistych. W kontekście europejskim kształcenie dorosłych obejmuje szeroki zakres działań edukacyjnych, które mają na celu rozwój umiejętności, zdobywanie wiedzy, a także poprawę integracji społecznej i aktywności obywatelskiej. Jednym z filarów edukacyjnej polityki UE jest wspieranie „lifelong learning”, czyli koncepcji, zgodnie z którą kształcenie nie ogranicza się do młodości, ale jest procesem trwającym przez całe życie. Polityki unijne wspierające kształcenie dorosłych obejmują m.in.:

Europejski program na rzecz kształcenia dorosłych (*European Agenda for Adult Learning*), który dąży do poprawy dostępności i jakości kształcenia dorosłych we wszystkich państwach członkowskich.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS), który wspiera programy podnoszenia kwalifikacji dorosłych, zwłaszcza osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ustawiczne kształcenie i szkolenie zawodowe (CVET) to element kształcenia zawodowego, który obejmuje edukację i szkolenia podejmowane przez osoby już zatrudnione, w celu doskonalenia swoich umiejętności, zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych oraz dostosowania się do zmieniających się warunków na rynku pracy. W Europie CVET odgrywa kluczową rolę w rozwoju kapitału ludzkiego oraz w podnoszeniu konkurencyjności gospodarek. Pomaga pracownikom w dostosowaniu się do szybkich zmian technologicznych i organizacyjnych, które charakteryzują współczesny rynek pracy, szczególnie w kontekście Przemysłu 4.0, digitalizacji, automatyzacji i sztucznej inteligencji. Dla wielu pracowników CVET jest sposobem na podnoszenie kwalifikacji zawodowych lub całkowite przekwalifikowanie się w obliczu zmieniających się wymagań na rynku pracy. Ważną cechą CVET jest współpraca z sektorem prywatnym i pracodawcami, którzy często odgrywają kluczową rolę w dostarczaniu szkoleń dostosowanych do specyficznych potrzeb przemysłu. Inicjatywy i narzędzia unijne wspierające CVET to m.in.:

Europass – narzędzie do dokumentowania kwalifikacji, co ułatwia poruszanie się po europejskim rynku pracy.

Erasmus+ – program, który oferuje możliwość kształcenia i szkoleń zawodowych w innych krajach Unii Europejskiej, wspierając rozwój międzynarodowy umiejętności.

Europejski Fundusz Społeczny – zapewnia wsparcie finansowe dla programów szkoleń zawodowych, szczególnie dla osób dorosłych o niższych kwalifikacjach.

W kontekście europejskim zarówno kształcenie dorosłych, jak i ustawiczne kształcenie i szkolenie zawodowe stanowią podstawowy element strategii rozwoju zasobów ludzkich, wzmacniania rynku pracy oraz zwiększania poziomu innowacyjności. Są to również wiodące zagadnienia w trzecim tomie *Edukacji Ustawicznej Dorosłych*. Z tego obszaru polecam artykuły L. Lukianovej „Kompetencje profesjonalno-andragogiczne kadry pedagogicznej dla systemu kształcenia dorosłych”, E. Flaszyńskiej „Krajowy Fundusz Szkoleniowy – analiza 10 lat funkcjonowania instrumentu dofinansowującego kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców” oraz J. Religi „Sytuacje pracy jako podstawa dla rozwoju kompetencji pracowników branży budowlanej”.

W dziale „Edukacja dla Innowacyjnej Gospodarki” polecam artykuł A. Grabowskiego „Wyniki badań użyteczności rzeczywistości wirtualnej do szkoleń kadry Infrastruktury Krytycznej”, w którym przeprowadzono badania przydatności opracowanych symulacji szkoleniowych VR z udziałem pracowników infrastruktury krytycznej. Natomiast A.M. Jopkiewicz w artykule „Kształcenie akademickie w paradygmacie SLC, a grywalizacja i poważne gry dla edukacji ustawicznej” przedstawiła interesujące analizy teoretyczne dotyczące zastosowania technik grywalizacji w procesie

kształcenia akademickiego. Wskazała również na szereg problemów i wyzwań, z którymi mierzą się nauczyciele akademicki i studenci.

W rozdziale „Konferencje, Recenzje, Informacje” uwagę czytelników kierujemy na zapowiedź wydarzeń konferencyjnych, które odbędą się w Warszawie – *Mikropoświadczenia dla wszystkich – strategia rozwoju* oraz w Radomiu „Branżowe Centra Umiejętności – Nowe technologie i innowacje w automatyce przemysłowej”. W tym dziale rekomendujemy nową publikacji autorstwa Jakuba Jerzego Czarkowskiego pt. „Kompedium komplementarnego kształcenia dorosłych”.

W sierpniu br. pożegnaliśmy dwóch wybitnych Profesorów: Tadeusza Lewowickiego i Zbigniewa Kwiecińskiego. Zachęcam do zapoznania się z Notami wspomnieniowymi.

Adult education and CVET – European perspective

Adult education and continuing vocational education and training (CVET) play a key role in the education policy of the European Union, particularly in the context of promoting lifelong learning and improving professional qualifications. Both forms of education are important for a knowledge-based economy and for responding to rapid technological and socio-economic change.

Adult education embraces various forms of education undertaken for professional or personal purposes once formal education is completed. In the European context, adult learning encompasses a wide range of learning activities aimed at developing skills, acquiring knowledge, and promoting social inclusion and active citizenship.

Continuing vocational education and training (CVET) is a component of vocational training that includes education and training undertaken by people already in employment to improve their skills, acquire new professional qualifications and adapt to changing labour market conditions. In Europe, CVET develops human capital and makes economies competitive. CVET provides an opportunity for employees to adapt to the rapid technological and organisational changes that characterise today's labour market, particularly in the context of Industry 4.0, digitalisation, automation and artificial intelligence.

In the European context, both adult education and CVET are essential to develop human resources, strengthen labour markets and increase levels of innovation. The current issue of the 'Journal of Continuing Education' presents articles concerned with lifelong learning and improvement of professional qualifications, namely, the articles by L. Lukianova 'Professional andragogical competences of pedagogical staff for the adult education system', E. Flaszyńska 'National Training Fund – analysis of 10 years of functioning of the instrument subsidising continuing education of employees and employers' and J. Religa 'Work situations as a basis for the development of competences of employees in the construction industry'.

In the section 'Education for an Innovative Economy', I recommend the article by A. Grabowski 'Results of a study on the usability of virtual reality for the training of Critical Infrastructure personnel'. On the other hand, A.M. Jopkiewicz, in her article 'Academic education in the SLC paradigm, and gamification and serious games for lifelong education', presented an intervening theoretical analysis of the application of gamification techniques in the academic education process.